

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA
Izpitna pola 2

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 1. junij 2020

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 2**Razčlemba izhodiščnega besedila****Splošna navodila**

Polovičnih točk ni.

Kandidat dobi točko za jezik samo, če so vsi odgovori v nalogi **vsebinsko in jezikovno** pravilni. Vsebinsko napačen in jezikovno pravilen odgovor je 0 točk. Če točkovanje v posamezni nalogi ni posebej razčlenjeno (1 + 1 ...), velja pravilo »vse ali nič«. Neupoštevanje navodil (npr. obkrožitev večjega števila odgovorov od predpisanega) se točkuje z 0 točkami.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
1.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sporočevalec/sporočevalka/tvorec/tvorka (besedila) ♦ mesto/kraj objave ♦ čas objave 	<p>Še sprejemljive rešitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ avtor/avtorica (besedila) ♦ prostor objave ♦ datum objave <p>Neustrezne rešitve: mesto/kraj/prostor/čas/datum nastanka/pridobitve besedila/ sporočanja</p>	2 točki za 3 pravilne rešitve, 1 točka za 2 pravilni rešitvi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
2.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prvotno govorjeno ♦ dvogovorno ♦ raziskovalni ♦ tematski 		1 točka za 2 pravilni rešitvi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
3.1.	2	<p>Po smislu, npr. trije od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Izdajal je pratiko in časopis Lublanske novice. ♦ Pisal je spodbudne, poučne in zabavne pesmi. ♦ Je začetnik različnih pesniških vrst, npr. stanovske budnice, razsvetljenske himne, humoristične pesmi, satire ipd. ♦ Ker je bil praktičen kulturni delavec, je pisal predvsem praktična besedila, npr. učbenike. ♦ prvi časopis, pesniška zbirka, slovnica in kuharska knjiga v slovenskem jeziku ♦ Napisal je pesem Zadovolni Krajnc. ♦ Svoje prve pesmi je objavil v Pisanicah. ♦ Sodeloval je pri reformi šolstva v Ilirskih provincah. 		1 točka za 2 navedena dosežka, 2 točki za 3 dosežke.
3.2.	3	<p>Po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vodnikovo delo je pomembno, saj je Vodnik izobraževal kmete, obrtnike in malomeščane/saj se je približal neizobraženemu in preprostem bralstvu/je širil obzorja neizobraženemu in preprostem ljudstvu/je pomembno za uveljavljanje slovenskega jezika v javnosti in za razvoj slovenske kulture. 		2 točki za utemeljitev + 1 točka za jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost (npr. raba neustreznega besedja, nejasnost) povedi.
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
4.1.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Iz Slovenskega etimološkega slovarja (Marka Snoja)/ Iz etimološkega slovarja. ♦ Iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika (2)/Iz SSKJ⁽²⁾. 		1 + 1
4.2.	1	♦ podedovana iz praslovanščine		
4.3.	1	♦ Ker ima <u>isti koren</u> (-lom- in soroden pomen).		
4.4.	2	♦ ozek, dolg ♦ širok, kratek		1 + 1 za pravilno vrstico.
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
5.	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ K ♦ G ♦ F ♦ J ♦ H ♦ I ♦ D ♦ Č ♦ C ♦ B 	<p>Še sprejemljiva rešitev:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ E (poleg Č) 	<p>1 točka za 5, 6 in 7 pravilnih odgovorov. 2 točki za 8 in 9 pravilnih odgovorov, 3 točke za 10 pravilnih odgovorov.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
6.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zahteve[n] ♦ š[e]l ♦ prešernoslov[ec] 		<p>1 točka za 2 pravilni rešitvi, 2 točki za 3 pravilne rešitve. Vsaka napačna rešitev izniči eno pravilno, do 0 točk.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
7.	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ [x]/[u] ♦ [əy] ♦ [y] 	<p>Še sprejemljiva rešitev:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ [ɪ] 	<p>1 točka za 2 pravilna zapisa.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
8.	6	<ul style="list-style-type: none"> ♦ -telj ♦ -o- ♦ -o-, -ø ♦ naj- 	<p>Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ izpeljanka ♦ zloženka ♦ zloženka ♦ sestavjenka 	<p>1 točka za 2 pravilno določeni besedotvorni obrzili, 1 + 1 + 1 + 1 za vrsto tvorjenke.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
9.1.	1	♦ častiti		
9.2.	1	♦ vršilec dejanja		
9.3.	2	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ Valentin Vodnik je bil goreč razširjvalec slovenskega jezika.		1 točka za pravilno tvorjenko + 1 točka vsebinsko ustrezno in jezikovno pravilno poved.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
10.	3	♦ Nekateri, njegove ♦ fistih, katere ♦ kakih, teh		1 točka za 2 pravilni rešitvi. Vsaka napačna podčrtava izniči eno pravilno, do 0 točk.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
11.1.	3	♦ nedovršni/hedov. ♦ dovršni/dov. ♦ dovršni/dov.	♦ prenesti ♦ obvladovati ♦ zastavljati	1 točka za 2 pravilni rešitvi.
11.2.	1	♦ enkratno trajajoče dejanje		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
12.1.	1	♦ prislov		
12.2.	2	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ Po hudi preizkušnji je bil <u>boljši</u> (igralac) in <u>srečnejši</u> (človek).		1 točka za pravilno tvorjeni obliki pridevnikov + 1 točka vsebinsko ustrezno in jezikovno pravilno poved.
12.3.	1	♦ zahtevnejši		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
13.1.	2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Slovenci in drugi Slovani pa smo tedaj živeli na periferiji večnarodnostne Avstrije. 		1 točka za 2 v celoti pravilno podčrtana stavčna člena, 2 točki za 4 v celoti pravilno podčrtane stavčne člene.
13.2.	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ (prislovno določilo) časa ◆ (prislovno določilo) kraja 		1 točka za oba pravilna odgovora.
13.3.	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tedaj ◆ na ◆ pa 		1 točka za vse pravilne izpise.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
14.	4	<ul style="list-style-type: none"> ◆ B ◆ C 		2 + 2

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
15.	3	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ko se je smelo poučevati v slovenščini, se je Vodnik čutil poklicanega napisati štiri nujno potrebne učbenike./se je Vodnik čutil poklicanega k pisanju štirih nujno potrebnih učbenikov. 	<p>Še sprejemljiva rešitev:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Ko se je smelo poučevati v slovenščini, se je Vodnik čutil poklicanega za pisanje štirih nujno potrebnih učbenikov. 	2 točki za pravilno pretvorbo + 1 točka za jezikovno pravilnost pretvorjene povedi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
16.1.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vzročni/prislovni/prislovnodoločilni (odvisnik) ♦ predmetni (odvisnik) 		1 + 1
16.2.	1	♦ v tvornem (glagolskem načinu)/v tvorniku/v aktivu		
16.3.	1	♦ Ta načrt je bil opušen (od vlade)./Ta načrt se je opustil.	<i>Neustrezne rešitve:</i> Načrt je opušen./ (Ta) načrt vlade je bil opušen.	
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
17.1.	1	♦ pretekli (glagolski čas)/preteklik		
17.2.	1	♦ prislovno določilo časa		
17.3.	1	♦ časovno (pomensko razmerje)		
17.4.	1	♦ (za) pripovedovanje/(za) pripovedovalni		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
18.	5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ mislila je/je opustila/ je vpeljala ♦ ji ♦ vlada 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ z osebno glagolsko obliko/ z morfemskim naveznikom/ morfemsko navezovanje ♦ z (osebnim samostalniškim) zaimkom/pozaimljanje ♦ z dobesedno ponovitvijo 	1 točka za 2 pravilna naveznika, 2 točki za 3 pravilne naveznike. 1 + 1 + 1 za poimenovanje načina navezovanja.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
19.	5	<p>♦ Vodnik je pisal za množice in sicer v času, ko ni bilo obveznega šolstva oz. se je ravno uvajalo, pismenih pa je bilo le okoli 3% Slovencev, ko ni bilo knjižnic, umetnostnih galerij, strokovnih časopisov, filharmonije in gledališča, bilo ni ničesar, zato so bili izkušnje in obzorje ljudi popolnoma drugačni od naših. Četudi bi pisal kot Goethe bi ga komaj kdobral. Vodnikovo publiko lahko razberemo iz njegove pratike v kateri uči kako »mravije od drevja odgnati«, kako se naredi »žajfa iz praproti«, kako se Zemlja vrti, kaj so megla, oblak, dež ipd.</p>		<p>1 točka za 2 pravilna popravka. Vsak napačen pravopisni popravek izniči enega pravilnega, do 0 točk.</p>

Naloga**Primer besedila**

20.

VALENTIN VODNIK, SLOVENSKI RAZSVETLJENEC

Valentin Vodnik je bil pomemben slovenski razsvetljenec, dejaven na več področjih.

Izdajal je dve slovenski publikaciji, in sicer pratiko in časopis Lublanske novice. Z njima je v maternem jeziku izobraževal tedaj neizobražene in polpismene kmete, obrtnike in malomeščane. Pisal je spodbudne, poučne in zabavne pesmi, da bi se približal neizobraženemu in preprostemu brailstvu. Literarni zgodovinar dr. Aleksander Bjeičević jih primerja z dobrim rockom in rapom. Velja za začetnika različnih pesniških vrst, npr. stanovske budnice, razsvetljenske himne, humoristične pesmi, satire ipd. V času ilirskih provinc, ko je bila slovenščina vpejana v šolo kot učni jezik, je v slovenščini napisal dve slovnici in katekizem ter načrtoval tudi druge učbenike.

Menim, da je Vodnik v svojem času odigral zelo pomembno vlogo, saj ima veliko zaslug na področju uveljavljanja slovenskega jezika v javnosti in razvoja slovenske kulture. Dobro je ocenil, kaj je bilo takrat med većinoma neizobraženimi in preprostimi Slovenci, ki so živeli znotraj večnarodnostne Avstrije, mogoče narediti, in je to tudi udeleževal. Cesarski odlok ob upokojitvi ga je upravičeno označil kot »entuziastičnega častilca in razširjevalca slovenskega jezika«.

Andreja/Andrej Novak

Naloga	Točke	Merila	Dodatna navodila
20.			
Zgradba	1	♦ naslov in podpis	
	1	♦ členjenost besedila	
Skupaj	2		
Vsebina	do 4	♦ predstavitev Vodnikovih dosežkov	
	do 4	♦ opredelitev do Vodnikovih dosežkov in pojasnilo stališča	
Skupaj	8		
Slogovna ustreznost	do 3	♦ npr. jedrnatost (ločitev bistvenega od nebitvenega), ustreznost (zborni jezik, slogovno nezaznamovano besedišče), koherenca (jasno izražanje logičnih razmerij, ustreznost pomena povezanost povedi), kohezija (uporaba ustreznih besed za izražanje ponovljenega podatka ...), ustrezna raba glagolskega časa	Za vsako sestavino uradnega besedila odštejemo 1 točko do 0 točk. Za vsako vrsto napak odštejemo 1 točko do 0 točk. Če besedilo ne obsega 60 besed, slogovno ustreznost točkujemo z 1 točko.
Skupaj	3		
Jeziškova pravilnost	do 4		Za vsako napako odštejemo 1 točko do 0 točk. Če besedilo ne obsega 60 besed, jezikovno pravilnost točkujemo z do 2 točkama.
Skupaj	4		
Skupaj	17		